

Er det behov for lekser?

Av: Thomas Nordahl

Publisert i Hamar Arbeiderblad 13.8.2012

Nå er det igjen skolestart, og elevene i Hedmark vil snart få lekser som det forventes at de skal gjøre hjemme. For mange barn og foreldre har lekser vært ensbetydende med mas og konflikter. Mange av oss foreldre og ikke minst barn og unge har nok tenkt at dette hadde det vært greit å slippe. Nå har det også dukket opp noen skoler som hevder at de oppnår like gode resultater selv om elevene ikke har hjemmearbeid. Mange mener at dette er en bekreftelse på at lekser ikke har noen hensikt, og at det er mest hensiktsmessig er at alt skolearbeid foregår på skolen.

Men om vi er interessert i hva internasjonal forskning sier om leksenes betydning for elevenes faktiske læringsutbytte, så er det litt andre konklusjoner å finne. Generelt er det slik at lekser har en positiv effekt på elevenes læring. Elever som gjennom 10 års grunnskole har fått og gjort lekser, ligger i snitt nesten ett år foran i læring i fag sammenlignet med de elevene som ikke har gjort noe hjemmearbeid. Det er imidlertid noen betingelser knyttet til lekser og hjemmearbeid om det skal bidra til bedre læringsresultater.

For det første er det ikke slik at desto mer tid elever bruker på lekser desto bedre er resultatene. Det vil si at lekser bør ha et moderat omfang. Skoler og lærere som gir lekser i et svært stort omfang har ikke bedre resultater enn skoler som gir et mindre omfang av lekser. Hverdagen til barn og unge må bestå av flere ting enn skole og lekser.

Videre er det helt avgjørende at lekser gis på lærestoff eller ting som er gjennomgått av læreren på skolen. Hvis ikke vil mange elever få bekreftet at jeg er en elev som ikke kan og ikke mestrer. Her er det en utfordring ved ukeplaner som brukes av mange skoler. Mange elever ønsker å bli raskt ferdig med disse planene, og dermed vil de gjøre lekser eller hjemmearbeid på lærestoff som ikke er gjennomgått på skolen. Dette vil lett føre til at elever gjør feil og ikke får et tilfredsstillende læringsutbytte.

Dessuten skal ikke leksene ha større vanskelighetsgrad enn at elevene har store muligheter for å mestre dem. Barn og unge skal ikke sitte over lang tid med lekser de ikke mestrer. Det gir bare nederlag, bekreftende dårlig selvoppfatning og ikke minst bidrar det til potensielle konflikter med foreldre.

Vi ser i noen undersøkelser at elever med relativt svake skolefaglige prestasjoner i skolen bruker noe mer tid på lekser og hjemmearbeid enn elever som presterer godt i skolen. Grunnen til at elever som sliter i skolen bruker mer tid på lekser er at de ofte ikke rekker like mye arbeid på skolen, og at de nødvendigvis vil bruke mer tid på noen oppgaver hjemme enn de elevene som får gjort mye på skolen. For disse elevene er det viktig at læreren passer på at de ikke må gjøre mer hjemme enn det som er nødvendig.

Det eksisterer videre god dokumentasjon for at foreldrenes støtte, engasjement og hjelp til barns skolegang har en sterk sammenheng med elevenes prestasjoner og situasjon i skolen. Lekser er viktig for den støtte foreldrene kan gi til egne barn. Det gjør det mulig for foreldre å følge med i barns læring og utvikling, de kan gjøre seg kjent med skolebøkene og de kan bidra til engasjement og forståelse av at skolegang er viktig. Et standpunkt om at vi ikke skal ha lekser er indirekte å si at de ca. 700 – 800 000 foreldre vi har i skolen ikke er av betydning

for sine barns læring. Foreldre er fornuftige, og alle foreldre er i stand til å støtte opp om sine egne barns skolegang.

Det sentrale spørsmålet er hvordan foreldrene på en best mulig måte kan involvere seg og støtte opp om hjemmearbeid. Svaret er ikke at alle foreldre må mestre matematikk eller engelsk for 10 klasse. Det handler mer om at foreldre skal legge til rette, oppmuntre og involvere seg noe i sine barns skolearbeid. Foreldre kan bidra til at skolearbeid får prioritet foran fritidsaktiver, at lekser og forberedelser gjøres på faste steder og til relativt faste tidspunkter og at skolearbeid gjøres med en relativt begrenset tilgang til andre medier som tv, internett, spill, mobil og lignende. Om skolen samtidig gir lekser som elevene har forutsetninger for å mestre og i et rimelig omfang, så vil dette bidra til bedre læringsresultat og mindre konflikter.